

Facultat de Ciències de la Informació

Universitat Autònoma de Barcelona

Curs acadèmic 1982-1983

Assignatura: Història de Catalunya

Àrea: Història

3er curs

Professor: Francesc Espinet i Burunat

PROGRAMA

I.- ELS OBJECTES I ELS TEMES

1) Les nacions sense estat propi. 2) Catalunya (el Principat) i els Països catalans. 3) El poble català. Clivellaments socio-culturals; ètnies i classes, migracions. La cultura (sistema de sistemes de signes), element aglutinador; la qüestió de la llengua. 4) L'estat: La Corona d'Aragó, Espanya, França. 5) Els corrents historiogràfics. Co construir una història nacional-popular

II.- ELS PRECENTS HISTÒRICOS DE LA CONTEMPORANEITAT

A) Visió succinta de l'evolució de Catalunya fins a la guerra de Successió de la Corona espanyola. 1) Les arrels. 2) Formació: de la Catalunya carolingia (s. VIII) a Muret (1213). 3) Expansió: de Muret a Pere III (1336-1387). 4) Crisi: de Pere III a l'Imperi hispànic (s. XVI). 5) Recomposició: segles XVI i XVII.

B) Els precondicionants de la societat industrial (1700-1833). 1) La guerra de Successió, l'onze de setembre del 1711 i la "Nueva planta de gobierno". 2) L'economia cap al predomini comercial, després industrial: canvi demogràfic, agricultura comercialitzada, indústria tèxtil. 3) Els moviments populars entre l'antic i el nou règim; la seva idiosincrasia: de la resistència de Carrascolet, passant pels avants de les quintes, els rebomboris del pa, les guerres contra el francès i el trienni constitucional, fins als malcontents. 4) La Ilustració i la pre-renaixença com a retrobament d'identitats.

5) L'acció dels estats centralistes: Espanya i França. 6) Barcelona, capital exemplar del canvi econòmic-social i d'un futur projecte autònom. 7) Les etapes. a) Les acumulacions cap a un nou règim: 1714-1808; b) Les crisis del vell règim: 1808-1833.

III.- LA VERTEBRACIÓ DE LA CATALUNYA CONTEMPORÀNIA (1833-1868)

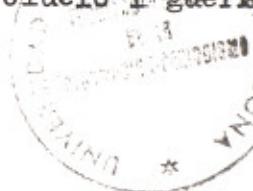
1) Cap a l'hegemonia industrial. 2) Les classes: aristòcrates, camperols, burgesos, proletaris. 3) Les institucions catalanes i l'estat espanyol: disfuncionalitats. 4) La Renaixença, identificació de la cultura pròpia. 5) Catalunya, focus conflictiu (classe-nació-estat-partit-ideologia-cultura): de la crema de la fàbrica Bonapla a la revolució de setembre del 1868; dels carlins als federalists; dels liberals als socialistes. 6) Les etapes: 1833-1840, 1840-1843 1843-1854; 1854-1856; 1856-1868.

IV.- REVOLUCIÓ I RESTAURACIÓ (1868-1911)

1) Consolidació i estructuració de l'economia capitalista: acumulació i crisi (agricultura-indústria, mercat-finances), lliurecanvis i proteccióisme, la qüestió colonial. 2) El món obrer del bakuninisme al l'anarco-sindicalisme. 3) Nació i estat: federalisme i catalanisme, 4) Els projectes d'estructuració cultural-nacional: renaixaixa, modernisme, noucentisme. 5) Les etapes. a) El sexenari revolucionari (1868-1874); b) La recessió (1875-1884); c) Del Memorial de greuges (1885) i les Bases de Manresa (1892) a la constitució de la Lliga regionalista (1901); d) Cap a la Mancomunitat, a través de la Solidaritat catalana (1906) i la Setmana tràgica (1909).

V.- L'EDAT D'OR (1911-1939)

A) Les etapes. 1ª època. 1) La Mancomunitat (1911-1923). 2) La primera dictadura (1923-1931). 2ª època. 1) L'estat català (1931). 2) La Generalitat restaurada (1931-1934). 3) La Generalitat ~~segregada~~ (1934-1936). 4) El Front popular (1936). 5) Revolució i guerra (1936-1939).

B) Els grans temes. 1) Les crisis del capitalisme. 2) La lluita de classes. 3) La identitat nacional. 4) La qüestió de l'estat. 5) Cultura de classe, nacional, institucional.

VI.- EL FRANQUISME (1939-1975)

A) Periodització. 1) 1938-1944. El nacional-sindicalisme---La resistència a la repressió. 2) 1945-1951. L'autarquia---Guerrillers i primeres mobilitzacions massives. 3) 1952-1956. La primera "obertura"---La crisi de la vella oposició. 4) 1957-1963. L'"estabilització"---Germens d'un redreçament popular. 5) 1964-1968. El "desenvolupament i la segona "obertura"---Consolidació massiva de l'oposició. 6) La crisi final---Contradiccions entre l'oposició al sistema i l'oposició al règim.

B) Les qüestions. 1) Una segona industrialització? 2) La implantació de la despersonalitzada societat de consum masiu. 3) L'acció de l'estat central. Opressió i expoliació nacionals i de classe. 4) Ocupació militar i funcionarial. 5) Burgesia, franquisme i catalanisme. 6) La oposició al règim i al sistema: lluita de classes i lluita nacional. 7) Moviments migratoris i cultura de masses; castellanització i desarrelament. 8) Llengua i cultura: protesta antifranquist i afirmació de la pròpia identitat. 9) Els anomenats "moviments marginals" (feminisme, contra-cultura, ecologisme, antimilitarisme, etc)

VII.- L'ACTUALITAT (1975-1982).

1) Cronologia. 2) Crisi econòmica i conflictes socials. 3) Institucions polítiques, partits, sindicats. 4) Les eleccions i els governs. 5) Les institucions culturals, l'alta cultura, la cultura popular, la cultura de masses. 6) El desencís i la ràbia. 7) Els projectes?

BIBLIOGRAFIA

(Per raons d'espai, ~~xxxxxxxx~~ donem aquí una molt succinta llista d'obres fonamentals. Publiquem independentment una bibliografia més extensa.)

- Autors diversos. Sèrie Biografies catalanes. Barcelona, Vicens Vives, reimpressió 1980.
- Autors diversos. Sèrie Conèixer Catalunya (especialment els volums d'història). Barcelona, Dopesa, desde 1978.
- M. Ardit, A. Balcells, N. Sales. Història dels Països catalans de 1714 a 1975. Barcelona, Edhasa, 1980.
- A. Balcells. Cataluña contemporánea. 2 vols. Madrid, Siglo XXI, 1974-1977.
- A. Balcells, E. Giralt, J. Terés. Els moviments socials a Catalunya, el País valencià i les Illes. 1800-1939. Barcelona, La magrana, 1978.
- J. Benet. Catalunya sota el règim franquista. Barcelona, Blume, 1978.
- F. Cucurull. Panorama del nacionalisme català. París, Edicions catalanes de París, 1975. 6 vols.
- Equip Contracorrent. Fet nacional i lluita de classes. 1931-1977. Barcelona, Autors, 1977.
- J. Fontana. Cambio económico y actitudes políticas en la España del siglo XIX. Barcelona, Ariel, 1975.
- J. A. González Casanova. Federalisme i autonomia a Catalunya. 1868-1938. Barcelona, Curial, 1974.
- I. Molas. L'estructura dels partits i de les eleccions a Catalunya durant la segona república. Barcelona, Ed. 62, 1972.
- J. Nadal. El fracaso de la revolución industrial en España. 1814-1913. Barcelona, Ariel, 1975.
- F. Soldevila. Història de Catalunya. Barcelona, Alpha, 1963.
- J. Termes. Federalismo, anarcosindicalismo y catalanismo. Barcelona, Anagrama, 1977.
- P. Vilar. Catalunya dins l'Espanya moderna. 4 vols. Barcelona, Ed. 62, 1964-1968.

FORMA I FINALITAT DE L'avaluació

Els alumnes hauran de realitzar un mínim de quatre exercicis (treballs d'investigació, treballs per a mèdis de comunicació, resums de continguts bibliogràfics, exams orals i/o escrits amb o sense material de consulta, etc.), de manera que hom pugui constatar que han fet seves les línies bàsiques de la problemàtica de la història catalana contemporània, així com les fites i les etapes essencials del seu desenvolupament.

MATERIA I TIMING DE L'ASSIGNATURA

Malgrat que el títol de l'assignatura és "Història de Catalunya", l'Àrea d'Història decidí en el seu moment explicar essencialment el període contemporani, posat que aquest té un major interès per als alumnes de la nostra facultat i, alhora, per què sembla impossible un adequat aprofondiment en la totalitat de la història catalana en un sol curs acadèmic.

Tot i això, hom ha cregut necessàries dues introduccions (temàtica i històrica) a la contemporaneitat catalana (capítols I i II).

Aquestes seran explicades durant el primer trimestre del curs. Dels capitols III, IV i V (De la revolució burgesa a la revolució proletària) ens en ocuparem en el segon trimestre. El tercer estarà destinat a l'estudi dels dos darrers capitols: franquisme i actualitat.